

Spel des Lots

Van alle culturen die ik op mijn reizen ben tegengekomen, moet ik bekennen dat met name het heidense geloof van de Toragunese stadstaten me zeer intrigeert. Het is zo makkelijk het te verwerpen als simpele afgoderij, maar dat zou voorbijgaan aan de charmes die deze religie zonder twijfel bezit. Immers, in plaats van één ware god kent men in Toragunai een grote verscheidenheid aan goden, die allen een zeer intieme band hebben met hun gelovigen. En het meest boeiende aspect? Iedere familie - en zelfs ieder individu – kent zijn eigen goden, waar anderen in Toragunai niets mee te maken hebben.

In een poging het geheel uit te leggen... Zoals ik het begrepen heb, kent iedere familie in Toragunai – uiteraard met uitzondering van de Varlantael, die goddeloos zijn – zijn eigen familiegod, die over het welzijn van de familie en diens leden waakt. Deze familiegod is vertegenwoordigd in een groot houten beeld, dat een eervolle plaats in de woonplaats van de bijbehorende familie in beslag neemt. Dit beeld wordt met veel zorg behandeld. Bij een geboorte in de familie worden aan de ‘familiegod’ acht druppels bloed van de nieuwe zuigeling gevoed, zodat de god weet dat het kind bij de familie hoort. Mocht de beeltenis van de familiegod ooit gestolen of vernietigd worden, dan wordt dit vaak gezien als teken dat de bijbehorende familie ten dode is opgeschreven.

Naast een familiegod heeft ieder individu ook zijn eigen, persoonlijke god, die enkel belast is met het welzijn van die persoon. De term voor deze persoonlijke god is ‘dalcüns’. Echter, in de praktijk geeft iedereen een eigen naam aan de dalcüns, vergelijkbaar met hoe men een naam geeft aan een zuigeling. Deze naam wordt vervolgens gebruikt om naar een specifieke dalcüns te verwijzen. Zoals ook het geval is bij de familiegod, komt de dalcüns in de vorm van een houten beeld, maar dan in een veel handzamer formaat, opdat het mogelijk op het lichaam megedragen kan worden. In het begin kent een dalcüns weinig uiterlijke kenmerken en is het houtsnijwerk uitermate simpel, zonder enige details. Bij de geboorte van een kind, krijgt de dalcüns, net als de familiegod, acht druppels bloed geofferd. Hierna zijn het kind en de dalcüns aan elkaar gebonden. Gaandeweg het ouder worden, kiest men een naam voor de persoonlijke god en bepaalt ook diens uiterlijk. Iedereen in Toragunai heeft dan ook op z'n minst een basale beheersing van houtsnijden. Het kwijtraken van de dalcüns staat volgens de geloofsovertuigingen gelijk met het begin van het einde voor diens drager.

Hoe absurd het ook moge klinken in vrome oren, het geloof dat de mensen in hun familiegoden en dalcünsed hebben, is oprecht. De bijbehorende houten beelden worden met een liefdevolle zorg gekoesterd en beschermd en zijn de ontvangers van alle gebeden.

Zoals hopelijk duidelijk is geworden uit de bovenstaande, bondige beschrijving, is met name de dalcüns een 'godheid' die een zeer innige connectie heeft met zijn specifieke persoon. Kan je het jezelf voorstellen? Een godheid die door jouzelf benoemd en gevormd is? Het is de omgekeerde wereld, zonder twijfel, maar hoe makkelijk zou het zijn als we allemaal een hogere macht bij ons droegen die alleen ons trouw was? Die ons beschermde, aanhoorde en bijstond in onze meest eenzame momenten? Dit alles in plaats van smeekbedes naar een verre god, van wie we nooit zeker weten of hij ons aanhoort...

~Selectie uit 'Overpeinzingen over Religie' door Mahzrik Korun.

Een vroege, eenzame zonnestraal deed hem uit zijn slechte nachtrust ontwaken. Grommend draaide Enkhayar zich nog eenmaal om, maar het kwaad was al geschied. Hij zou niets kunnen beginnen tegen de vereende krachten van de nieuwe dageraad en de boomwortels in zijn rug. *Geweldig...*

Met een zucht stond hij op en keek neer op zijn armzalige kampplaats. Wederom voelde hij er weinig voor om zelf zijn spullen op te ruimen. *Vervloekte Varlantael*. Dit kreeg je ervan als je je vertrouwen in achterbakse puntoren durfde te stellen. Kruiperig namen ze je zilverstukken aan, benadrukkend hoe dankbaar ze wel niet zijn voor de kans die je ze levert, om je vervolgens in het holst van de nacht achter te laten. Na amper twee dagen in het woud! Enkhayar schudde zijn hoofd terwijl hij eraan terugdacht. Hij had ze nog geloofd ook, dat was het ergste. Als hij erop terugkeek, had hij het verraad eigenlijk van verre aan moeten zien komen. Ze hadden zich opeens schichtig gedragen, alsof ze iets te verbergen hadden. Hij had ze enkel hoeven aanspreken, of ze sprongen al verschrikt op. Alle tekenen van een slecht geweten. Enkhayar had hun schrikachtigheid toen toegeschreven aan het feit dat het hun eerste keer in het woud was. De Varlantael waren allemaal stadslui geweest. Enige onwennigheid was dus niet volkomen onbegrijpelijk. Daar kwam nog bij dat alle verhalen over deze plek nogal intimiderend konden zijn. Enkhayar had ze er met opzet zo min mogelijk over verteld, maar hij nam aan dat ze genoeg opgepikt hadden van anderen. Wilde beesten zo groot als huizen, die de vorm van geliefden konden aannemen om je in de val te lokken. Lotslichtjes die je naar waardevolle schatten of je lotsbestemming leidden, niet te verwarren met de veel gevaarlijkere, dodelijke dwaallichten. Kwaadaardige bomen die een bewustzijn

hadden en ieder mens doodden die zich te diep in het woud waagde. Hoe moest je kiezen wat te geloven en wat als spookverhaal af te schrijven? Om het allemaal nog ingewikkelder voor hen te maken, was het doel van deze onderneming één van de vele volksverhalen. *De Leshy*. Een helderziende woudgeest die antwoorden had op alle mogelijke vragen. Enkhayar had gehoopt dat de zenuwen na enkele dagen wel zouden wegebben, als de Varlantael wat meer gewend waren. Hij had er zelfs op vertrouwd... En nu stond hij hier, diep in het woud, zonder bedienden of enig idee hoever hij nog moest dwalen om zijn bestemming te bereiken. Deze tocht liep geenszins zoals hij gehoopt had.

Verloren trok hij zijn dalcüns onder zijn tuniek vandaan om het houtsnijwerk te bekijken. Altansa keek hem zachtvaardig aan, een licht meewarig glimlachje op haar lippen. Haar houding was net als altijd standvastig, bijna strijdvaardig. Enkhayar voelde zijn ergernissen wegebben. Voorzichtig streelde hij Altansa's haar met zijn pink. Dit had hij als eerste tevoorschijn gesneden, toen hij de beginselen nog maar net onder de knie had. Zijn vader had hem er nog voor geprezen. Enkhayar glimlachte. Hij was er na alle jaren nog steeds trots op. Zelfs hier, te midden van nergens, ver bij zijn gezin vandaan, bleef het een herinnering om kracht uit te putten. Zelfs nu hij moederziel alleen was...

Een onbestemd gevoel van droefheid nam opeens bezit van hem. Het duurde enkele momenten voordat hij doorhad dat het heimwee was. Zwijgend bleef hij Altansa aanstaren.

Misschien kan je beter terugkeren naar huis?

De Leshy was hoogstwaarschijnlijk niets meer dan een legende. Als dat het geval was, wat verwachtte hij hier dan te vinden? Geluk? Zekerheid? Dat had hij juist allemaal achter zich gelaten! Hij hoefde zich enkel om te draaien en dit vervloekte woud te vergeten om het weer te bezitten! Dan zou hij zijn vrouw en kinderen weer in de armen kunnen sluiten. Hij glimlachte al bij het idee. Binnenkort zouden allebei zijn dochttertjes groot genoeg zijn om te leren paardrijden. Samen met Enebish zou hij ze meenemen naar de glooiende heuvels en velden ver bij de stad vandaan om de hele dag in de buitenlucht te zijn. Rijden, bloemen plukken in het hoge gras... de meisjes zouden de dag van hun leven hebben. En zijn zoon was bijna oud genoeg om met een houtsnijmes aan de gang te gaan! Zou hij het talent van zijn vader hebben? Wat voor prachtige details zou hij tevoorschijn snijden voor zijn dalcüns?

Het denken aan zijn gezin maakte Enkhayar zo enthousiast, dat hij zich bijna aan het impuls overgaf om terug te keren. Één enkele gedachte hield hem echter tegen. Zijn vrouw... Ze zou hem bespotten. Hij kon het kleinerende toontje in haar stem nu al horen. 'Zo, is onze avonturier nu al terug van zijn queeste?' Ze was het al vanaf het begin niet met deze

onderneming eens geweest. Als hij nu al zou terugkeren, zou ze het hem nooit laten vergeten. Nee... Met een zucht liet hij Altansa weer onder zijn tuniek vallen. Hij moest door.

Slaperig kauwde hij op een brokje gedroogd vlees en begon hij zijn spullen te verzamelen.

De dagen regen zich haast naadloos aan elkaar vast in het woud. Enkhayar had moeite om bij te houden hoelang hij hier al was. Elf dagen? Misschien twaalf? Hij had al héél veel gelopen, in ieder geval. In al die dagen was het landschap er voor zijn gevoel alleen maar eentoniger op geworden. Bomen, struikgewas en hier en daar een beekje om zijn waterbuidel bij te vullen. Pas sinds de vorige dag was het terrein heuvelachtiger geworden. Onfortuinlijk genoeg bood dit niet het soort afwisseling waarop hij gehoopt had.

Licht hijgend bleef hij halverwege de klim even staan om het zweet van zijn voorhoofd weg te vegen. Onwillekeurig reikte hij naar zijn waterbuidel om een slok te nemen, maar hij stopte toen hij doorhad waarmee hij bezig was. Hij moest zuinig zijn met zijn voorraad. Daarbij, zijn ingewanden protesteerden al bij het vooruitzicht om dit water te drinken. Het smaakte dubieus en de beek waar hij het uit had opgeschept, was ietwat troebel van aard geweest. Misschien was het een fout dat hij het gedronken had. Voor zijn reis het woud in was Enkhayar echter gewaarschuwd dat hij niet té kieskeurig kon zijn wat zijn drinkwater betreft. Desalniettemin, hij hoopte snel iets beters tegen te komen. Met een zucht hervatte hij zijn weg omhoog. Het zoeken naar een pad tussen de rotsen en het struikgewas ging moeizaam. Hoeveel verder zou hij nog moeten? Nog eens twaalf dagen? Dat was geen prettig vooruitzicht... Hij wist alleen dat de Leshy diep in het woud leefde. Om hem te vinden moest men het noorden blijven aanhouden, maar hoever? Voor de zoveelste keer in dagen speelde hij met de gedachte om terug te keren. Hij wilde zijn dochters en zoon geen manenlang missen, noch zijn vrouw. Ze verdienden het niet om zolang op zichzelf aangewezen te zijn. Natuurlijk hadden ze ook familie en vrienden, maar het was Enkhayar die er eigenlijk voor hen moest zijn. Hij hoefde enkel om te draaien.

Enebish zal alleen opgelucht zijn, je zult het zien. Ze houdt van je.

Ja, misschien... Het was kinderachtig van hem als enkel zijn misplaatste trots hem ervan zou weerhouden terug te gaan. Maar zelfs als hij zich zou overgeven aan deze verlangens, zou het niets veranderen aan de situatie. Zijn oudste dochter had gedroomd van zijn dood. Op een avond was ze huilend naast zijn bed verschenen om het hem te vertellen. 'Je ging dood, papa! Ik hield je hand vast en we liepen door de stad om de vogels te voeren,

maar toen liet je opeens los! En toen ik me omdraaide waren we ergens anders en was jij dood! Dat ga je niet echt doen, toch, papa?’

Snikkend was ze in Enkhayars armen gekropen en hij had er alles aan gedaan om haar te troosten. Pas toen hij voor de zoveelste keer had gezworen dat hij niet zou sterven, was ze gekalmeerd en had hij haar weer naar haar eigen bed mogen brengen. Enkhayar had zijn dochter succesvol gerustgesteld, maar hijzelf had die nacht geen oog meer dicht gedaan. Kon hij de belofte die hij had gemaakt nakomen? Haar nachtmerrie had een angst naar boven gebracht die Enkhayar lang geleden verloren had gewaand. Hij was bijna dertig winters oud. Het was rond deze leeftijd dat zijn voorvaders gestorven waren. Ieder op een andere manier, maar het toeval was te groot om zomaar weg te wuiven. Zijn overgrootvader had 's avonds op straat gelopen en was door een Varlantael neergestoken en beroofd. Tot op de dag van vandaag dachten mensen in zijn thuisstad er nog steeds geschokt aan terug. Enkhayar had de man nooit gekend, maar zijn overgrootvader was blijkbaar bij velen geliefd geweest. Hetzelfde gold voor zijn grootvader. Die was zeven winters voor zijn geboorte tijdens het paardrijden gevallen en had zijn nek gebroken. Enkhayars vader tot slot... Op een dag was hij opeens dood. *Zonder waarschuwing of voortekenen.* Enkhayars gang haperde toen hij eraan terugdacht. Wie stierf er nu zo plotseling en betekenisloos? Als de dood zo genadeloos kon langskomen, hoe moest men dan leven? Met zoveel onzekerheid? Zoekend naar troost pakte Enkhayar Altansa vast. De aanraking van het hout was geruststellend en koel. *Ja.* Hij was stom bezig. Verdrinken in doemgedachten bracht hem nergens. Natuurlijk zou hij niet zomaar sterven, zoals zijn vader. Die angst kon hij best van zich afwerpen. Het was een onfortuinlijk toeval geweest. Heel soms kwam dat zo voor. Hetzelfde gold voor wat zijn grootvader en overgrootvader was overkomen. Hemzelf zou dat niet ook zomaar gebeuren.

Een onverwachte pijnsteek in zijn buik deed hem ineens kreunend voorover klappen. Grimassend bleef Enkhayar even staan tot de pijn overgetrokken was. Voorzichtig begon hij weer te lopen. Het einde van de klim was nu bijna in zicht. “Ik zal niet zomaar sterven,” herhaalde hij hardop.

Desalniettemin moest hij weten wat zijn lot was. Hij moest weten dat de droom van zijn dochtertje onschuldig was. Akelig, maar onschuldig. Zoniet, dan wilde hij het horen zodat hij voorbereidingen kon treffen of het desnoods kon veranderen. Zijn familie zou hem niet zomaar verliezen. Hij zou ze dat besparen. En als de verhalen klopten, zou de Leshy hem daarbij kunnen helpen. De Leshy zou hem zijn lot vertellen. Enkhayar hoefde hem slechts te vinden...

Boven aan de heuvel aangekomen ging hij vermoeid op een rots zitten. Zijn lichaam snakte naar vocht. Hij wierp een korte blik op zijn waterbuidel, alvorens er met tegenzin een flinke slok uit te nemen. De vieze nasmaak was er tot zijn teleurstelling niet beter op geworden. Enkhayar schudde zijn hoofd. *Snel*. Spoedig zou alles beter worden.

De dag erna was echter niet beter. Enkhayar werd na een onrustige nacht wakker met duizeligheid en buikkrampen. Toen hij opstond, kwam misselijkheid er als symptoom bij. *Vervloekt!* Dit kon hij zich niet veroorloven. Wankelend probeerde hij grip te krijgen op zijn lichaam en gedachten.

Het water.

Dat was de enige mogelijke boosdoener! Vloekend gooide hij zijn waterbuidel leeg. Niet veel later volgde zijn weinige maaginhoud. Het luchtte allebei amper op. Miserabel leunde hij tegen een boom aan. De wereld draaide zachtjes voor zijn ogen. *Wat nu?* In beweging blijven was het beste, ook al was dat het laatste wat hij wilde. Als hij zou gaan liggen, had hij verloren. Hij moest schoon water vinden.

Meer struikelend dan lopend, zette hij zijn eerste paar stappen, van boom naar boom. Zo vervolgde hij zijn tocht. Vogels zongen in de verte. Ondanks al het ongemak deed het lieflijke geluid hem aan zijn oudste dochter denken. Ze hield er zoveel van om voedselresten aan de stadsvogels te geven. De kleine wezentjes waren lang niet altijd even dankbaar voor wat ze te bieden had, maar ze liet zich daardoor nooit ontmoedigen. Misschien kon hij een paar veren van de vogels hier meenemen? Dat zou ze leuk vinden. Ze raapte altijd zo trouw alle veren op die ze tegenkwam. Ze wilde er een jurk voor haar dalcüns mee maken. Zijn andere dochtertje was wat dat betreft meer van de mooie bloemen. Het is dat ze nog geen goede manier had gevonden om deze in haar dalcüns te verwerken, want anders had ze... "Aargh!"

Enkhayar trok zijn hand weg van de rots die hij als steun had willen gebruiken. Ondanks zijn wazige zicht, kon hij een kleine schaafwond op zijn handpalm onderscheiden. Verward bleef hij er even naar staren. Hoe kwam hij daar nu weer aan?

Je bent ziek, Enkhayar...

En dat allemaal door wat water? Hij schudde zijn hoofd, een beweging die hem bijna uit balans bracht. Nee, hij had wel vaker minder schoon water gedronken. Dit was nooit eerder gebeurd.

Koppig zette hij weer een paar stappen. Hadden zijn Varlantael-metgezellen iets met hem gedaan? Één of ander sluw plan? En waren ze vervolgens voor hun geweten gevlucht? Dat was niet onlogisch. Het zou in ieder geval hun verdachte gedrag van de laatste dagen

verklaren. Buren hadden hem nog gewaarschuwd toen hij Varlantael begon te huren. ‘Kijk uit, Enkhayar. Ben je vergeten wat er met je overgrootvader gebeurd is? Die Varlantael zijn niet te vertrouwen.’ Misschien had hij moeten luisteren, maar hij had medelijden gehad. Verdienende niet iedereen dezelfde kansen, ongeacht hun ras? Zonde. Hij had echt geloofd dat ze een goede verstandhouding hadden gehad. Waarom hadden ze hem zomaar achtergelaten?

Snikkend duwde hij een tak van een struik uit zijn pad. Hadden ze hem dan echt zo verafschuwd? Of had het misschien niets met hem te maken? “Ze wilden gewoon terug naar hun gezinnen...”

Daar kon hij respect voor hebben, in principe, vergiftigd of niet. Dit was hijzelf uiteindelijk ook van plan, immers. Maar eerst moest hij sterk zijn. Hij was hier niet voor zijn plezier. Niet vanwege een belachelijk impuls, zoals zijn vrouw dacht dat het geval was. Vroeger had hij vaak gedroomd van avontuur, maar dit leek geenszins op zijn toenmalige fantasieën. IJlend door het woud dwalen, eenzaam verhongerend en verdorstend. Niemand deed dit voor z’n plezier. “Ik doe dit voor jou. En de kinderen... Voor ons.”

De bomen trokken in een trage, groene waas aan hem voorbij. Het was moeilijk om nu steun bij hen te vinden. Toch ging hij door. Hij had er wel vaker alleen voorgestaan. En hij had geleerd van de beste. Zijn vader was nooit bezweken aan de eenzaamheid. *Tenzij... op het allerlaatst?*

Gedachten en emoties waren soms ongrijpbare dingen. Als een losgeslagen paard, min of meer. Waarom kreeg hij er nu zo weinig vat op? En hoe kon hij verwachten dat Enebish er grip op kreeg, als hij het zelf al niet had?

“Begrijp jij mij wel, Altansa? Dat moet toch wel?”

Zijn vraag klonk luid. Altansa gaf geen antwoord. Dat deed ze nooit.

Enebish zou je begrijpen, als je het zou proberen uit te leggen. Ze is je vrouw.

Ze was de beste vrouw. Sterk, slim en liefdevol. Maar hoe kon hij haar opzadelen met zijn angsten en onzekerheden? Het was verantwoordelijker om ze gewoon weg te nemen. Als de Leshy hem zijn lot vertelde... Hij was tot veel in staat volgens de verhalen. Een wijze woudgeest. Als Enkhayar hem zou vinden, zou alles opgelost zijn. Zijn liefste zou de last niet hoeven dragen. Zijn kinderen zouden niet zonder antwoorden opgroeien.

De ene stap na de andere. Volhardend klom hij over een vermolmde boomstam heen die in de weg lag. Te laat merkte hij de steile afdaling aan de andere kant op. Zijn vooruitgestoken voet zocht tevergeefs houvast op een steen, alvorens naar beneden te glijden. Enkhayar volgde. Hij had er geen controle over. De val ging buiten hem om. Zijn lichaam werd bont en blauw geslagen. Pijnlijke steken trokken door hem heen. Een moment lang

vloog hij opeens los van de genadeloze aarde. *Het einde?* Deze vliegensvlugge gedachte was het ergste van allemaal.

Toen kwam de grond met een klap terug. Enkele tellen lang probeerde Enkhayar te vechten tegen de donkere sterren in zijn gezichtsveld. *Niet zo!*

Maar hij verdronk in de duisternis.

Slapen was zo fijn. Waarom deed hij het niet vaker? Iedereen was veilig in de slaap.

Terwijl hij dit bedacht, trokken pijn en ongemak op meerdere plekken zijn lichaam in. Kreunend draaide hij zich om. Hij bewoog amper, maar het was genoeg. De slaap trok hem weer naar beneden.

Wordt wakker.

Nee, niet nu. Hij kon zonder honger, dorst en pijn.

Wordt wakker!

Nee.

Tevreden keek hij uit over de eindeloze grassteppe voor hem. Het was altijd heerlijk om de stad uit te zijn, maar dit uitzicht overtrof alles. Hoe was hij hier terecht gekomen? Hij moest de weg onthouden voor een volgende keer. Als hij de meisjes zou leren paardrijden, was dit een goede plek om te oefenen. Ze zouden het geweldig vinden.

“Je bent afschuwelijk koppig.” De stem kwam uit het niets.

Geschrokken draaide Enkhayar zich om. Niets. Enkel de andere kant van de eindeloze steppe. Vreemd. Voorzichtig deed hij een paar stappen naar voren.

“Denk je niet dat het tijd wordt om terug te gaan?”

De vrouw die het zei, stond slechts een paar stappen bij hem vandaan. Daar stond ze al die tijd al. Hij had gewoon verkeerd gekeken.

Vriendelijk knikte Enkhayar haar toe. Het was een knappe vrouw, gekleed in een praktische, geelbruine jurk. Ze keek hem ietwat onbestemd aan, haar lippen gevormd tot een halfslachtig glimlachje. Haar lange zwarte haar hing statig in twee vlechten naar beneden. “U lijkt Altansa wel,” merkte hij beleefd op. Maar dat kon niet het geval zijn. Zijn dalcüns hing nog steeds om zijn nek. Hij voelde haar geruststellende druk op zijn borst. Vlakbij zijn hart. Hoofdschuddend richtte hij zich weer tot de vrouw. “Wat komt u op deze prachtige plek doen? Ook genieten van de weidsheid van het landschap?”

De vrouw staaarde hem enkel aan. Ze antwoordde niet. Enkhayar fronste. *Dan niet...* Lichtelijk beledigd draaide hij zich om. Nu stond ze vlak voor hem.

“Ga terug naar huis, Enkhayar.” Haar lippen bewogen zich niet, terwijl ze dit zei. Haar woorden deden pijn, ook al wist hij niet waarom.

“Nee, dat wil ik nog niet. Het is fijn hier.”

De vrouw vertrok geen spier tijdens zijn tegenstrubbeling. Dezelfde blik, een vastberaden uitstraling. “Ga naar huis, Enkhayar. Wees gelukkig en veilig.”

Voordat Enkhayar het zag gebeuren, had ze hem bij zijn bovenarmen vastgepakt. De aanraking was gek genoeg vertrouwd beschermend. Zacht en liefdevol. Het riep een warm gevoel bij hem op. Was dit onvoorwaardelijke liefde? De zekerheid nooit verlaten te worden?

Hij stond op het punt zijn gelukzaligheid te delen, toen de greep op zijn armen opeens onaangenaam verstevigd werd. Pijn begon vanaf dat punt zijn lichaam in te trekken. “Nee, laat me los! Je doet me zeer!”

Hij probeerde zich los te trekken, maar de vrouw was te sterk. Wanhopig riep hij om hulp. Er kwam slechts een hees geluid uit zijn mond. Zijn keel was zo droog... Waarom deed ze dit? Angstig staarde Enkhayar haar aan.

“Het is nog niet te laat, Enkhayar.”

Een eenzame traan liep over haar wang, toen ze hem onverwachts optilde en van zich afwierp. De kracht waarmee ze dit deed, was groot genoeg om hem hoog de lucht in te sturen. Schreeuwend zonder geluid wachtte Enkhayar de komst van de grond af.

Het was donker toen hij zijn ogen abrupt opende. De wind waaide door het woud.

Ohja...

Het kostte hem even voordat hij voldoende moed had verzameld om op te staan. Zijn gepijnigde lichaam deed alles om het te voorkomen. Enkhayar wist niet waar hij de kracht vandaan haalde, maar het lukte hem een dichtbijzijnde boom te bereiken. *Water*. Hij had water nodig. Schoon water. Zijn keel was droog.

Zo goed en zo kwaad als het ging, begon hij te lopen. Hij wist niet waarheen. Zijn lichaam leidde de weg. Verscheidene malen schrok hij met luid kloppend hart wakker en vond hij zichzelf te midden van bladeren en boomnaalden op de grond. Elke keer was opstaan weer zwaarder. Wat dreef hem zo genadeloos voort? Enkhayar dacht niet dat hij het zelf was. Misschien zijn drang om te leven? Hij had zoveel om voor te bestaan, ook al had hij het allemaal achtergelaten. Hij moest inderdaad wel doorgaan. Zo ver mogelijk, dieper de duisternis van het woud in.

Toen hij voor de zoveelste keer wakker schrok, dacht hij niet dat hij nog kon opstaan. Het duurde even voordat hij besepte dat dit niet meer hoefde. Zijn hand lag in koel stromend

water dat helder glinsterde in het maanlicht. Enkhayar wist niet meer hoe hij hier uiteindelijk terecht was gekomen, maar dankbaar begon hij te drinken. Het water smaakte goed.

Het kostte hem een dag om weer voldoende aan te sterken om verder te reizen. Het water uit de nieuwe beek leek veilig, dus besloot Enkhayar deze stroomopwaarts te volgen. “Zo behoud ik in ieder geval mijn drinkwater,” mompelde hij nors tegen zichzelf.

Hij wist dat hij nu zwak was, meer dood dan levend. Hij kon zich geen waagstukken meer op de hals halen. Wonder boven wonder had de val van de helling hem minder gekost dan het geval had kunnen zijn. Zijn verwondingen vielen mee en hij was zijn resterende proviand niet verloren. Zijn reiskleding daarentegen had het zwaar te verduren gehad. Als de nachten koud zouden worden, zou hij er weinig bescherming aan hebben. Daarbij was de zool van zijn rechterlaars volledig opengescheurd, waardoor hij praktisch op één blote voet liep. De schade stemde Enkhayar droef. Zijn kleding had aardig wat gekost en was van goede kwaliteit geweest.

Maar je leeft wel nog.

En daar mocht hij dankbaar voor zijn. Terwijl hij langs het water strompelde, werd hij zich hier steeds meer van bewust. Waar was hij in godensnaam aan begonnen? Onzeker greep hij Altansa vast toen hij zich deze vraag stelde. Zijn vrouw had gelijk gehad. Dit was een dwaze, impulsieve onderneming. De grenzen van dit woud waren onmetelijk en de Leshy was een legende. Een volksverhaal, leuk om bij het haardvuur te horen, maar niet iets om een queeste naar te beginnen. Geloofde hij werkelijk dat er een vloek op zijn bloedlijn rustte? Dat het Lot een wreed spel met hem zou gaan spelen?

Zwijgend dacht hij even over een antwoord na. *Ja*. Hij geloofde het wel degelijk, ook al wilde hij het niet. Hij geloofde het al sinds zijn vader plotseling was gestorven. De nachtmerrie van zijn dochter had hem er enkel aan herinnerd. Kwam het voort uit een misplaatste behoefte aan zelfbehoud? Wellicht had zijn vader dezelfde angsten gekend, maar was deze zo sterk geweest om zich hier niet aan over te geven. Zijn vader had hem nooit in de steek gelaten. Niet bewust. Enkhayar deed zijn gezin dat nu wel aan. Wat zouden zijn kinderen wel niet denken? Wat vertelde zijn lieve Enebish hen dagelijks als ze vroegen waar hun vader bleef? Hij creëerde met zijn hopeloze queeste precies de onzekerheden die hij ze zo graag wilde besparen. “Ik ben een dwaas.”

Het is nog niet te laat, Enkhayar.

Weifelend keek hij tussen de boomtakken door naar de lucht. Het was zo bewolkt dat de zon niet zichtbaar was. Zelfs als hij nu rechtsomkeer zou willen maken, wist hij niet welke

weg hij moest nemen. Hij moest een opklaring afwachten. Hoofdschuddend wandelde hij door. *Geef ik het dan op?* Zou hij terugkeren zonder antwoord? Het leek een belachelijke conclusie. Desalniettemin, ergens voelde het als de enige juiste keuze. Een bevrijding, bijna. Het had lang genoeg geduurd. Als hij nu naar huis zou gaan, zou hij met enige zuinigheid misschien nog kunnen teren op het wegvoedsel dat hij bij zich droeg. Dacht hij werkelijk dat hij vaardig genoeg was in overleven om op eigen kracht voedsel te verkrijgen hier? Want dat zou moeten gebeuren als hij zo koppig bleef volharden. Enkhayar grimlachte. “Waarschijnlijk zou je jezelf vergiftigen met verkeerde bessen of wortels.”

Hij had wat kennis van overleven, maar hij durfde er niet op te vertrouwen. De perikelen van de afgelopen dagen hadden meer dan genoeg bewezen dat hij hier niet in z'n element was. *Sta me bij, Altansa.* “Breng me veilig terug naar huis.”

Hij had de woorden nog maar net uitgesproken, toen zijn blik werd getrokken door iets kleurrijks op de grond. Nieuwsgierig liet Enkhayar zich op een knie zakken. *Een veer.* Warm bruin, rood, goud, zwart en wit. Als dit geen gunstig voorteken was! Voorzichtig pakte hij de veer op. Onwillekeurig glimlachte hij. Dit zou een geweldige aanwinst zijn voor de jurk van zijn dochters dalcüns. “Ik kom eraan, kinderen,” beloofde hij hardop. “Ook naar jou, liefste. Zo snel mogelijk.”

Met vernieuwde volhardendheid stond hij weer op. Deze keer kon hij de pijn in zijn lichaam amper voelen tijdens het wandelen. Hij had een nieuw doel.

De opheldering van wolken die hij nodig had om zijn weg te bepalen, kwam pas laat op de dag. Tot zijn teleurstelling kwam Enkhayar tot de conclusie dat de beek hem naar het noordwesten voerde. Om op de juiste koers te komen, zou hij het water weer een heel eind terug moeten volgen. Hij liet zich er echter niet teveel door ontmoedigen en draaide zich volhardend om. Het vooruitzicht dat hij binnenkort weer thuis zou zijn, maakte hem gelukkig. Als iets zo goed voelde, kon het geen slechte beslissing zijn, toch? Dit was geen impuls. Soms waren nachtmerries gewoon nachtmerries. Deze kwam bijna ten einde.

Lang nadat het was begonnen met schemeren, sloeg Enkhayar uiteindelijk zijn kleine kamp op. Ondertussen tolde zijn hoofd van de hoofdpijn, die de klachten van de rest van zijn lichaam ver overtrof. Hij was te enthousiast geweest, maar hij had er geen spijt van. Als een blok viel hij in slaap.

Een onbekend blauwachtig schijnsel deed hem ontwaken uit zijn slaap. Grommend draaide Enkhayar zich om, in een poging het licht buiten te sluiten. Het was nog nacht,

afgaande op de koele temperatuur en de geluiden van het woud. Waar kwam het licht vandaan?

Ga weer slapen, Enkhayar.

Ja, hij had zijn slaap hard nodig. Het was vast de maan of een bijzonder heldere ster. Eens in de zoveel tijd kwam dat weleens voor. Onwillekeurig deed hij één oog open om te zien of zijn vermoedens juist waren. Wat hij zag, deed hem echter verbaasd naar adem happen. Het licht was niet afkomstig uit de hemel, maar van iets aan de overkant van de beek. Een klein blauw vlammetje zweefde daar kalm in de lucht, ongeveer een stap boven de grond. Op een steenworp afstand van dit licht vandaan, was tussen de bomen een soortgelijk vlammetje te zien.

Verwonderd kroop Enkhayar uit zijn slaapzak. Kon het waar zijn? Zag hij dit werkelijk? Juist nu hij de volksverhalen van zich af had gezet, verscheen er hier één die men doorgaans nog onwaarschijnlijker achtte dan het bestaan van de Leshy. *Lotslichtjes!* Ze zouden alleen verschijnen voor goedhartige reizigers, om ze naar verborgen schatten te leiden. *Of naar hun lotsbestemming...* Waren de reis en de bijkomende ellende dan toch niet voor niets geweest? Zou hij een antwoord krijgen op zijn vragen als hij de lichtjes zou volgen?

Wees voorzichtig. Misschien zijn het dwaallichten.

Het was een beangstigende gedachte die hem opeens te binnen schoot. Er bestonden vele verhalen over mysterieuze lichtjes, velen met een verschillende invalshoek. Maar dwaallichtjes...die leidden doorgaans enkel naar een onfortuinlijke dood in een moeras. *Maar dit is een woud.* Het was waarschijnlijker dat het lotslichtjes waren.

Je hoeft ze niet te volgen. Wees veilig.

Het leek de verstandige keuze. Echter, zou hij zich niet altijd af blijven vragen wat hij was misgelopen? Er bestond een kans dat hij niet met lege handen naar zijn gezin hoefde terug te keren. Antwoorden zou hij mee terug kunnen brengen, of goud. Enebish zou hem alles vergeven. Als hij niets vond, zou hij meteen terugkeren. Dit veranderde verder niets.

Wees voorzichtig!

Met één oog op de lichtjes gericht, zocht Enkhayar rond zijn slaapplek naar een lange, stevige stok. Toen hij er één had gevonden waar hij tevreden mee was, begon hij de beek over te steken richting het eerste zwevende lichtje. Met de stok zou hij de bodem kunnen uittesten. Zodoende zou hij voorkomen dat hij achteloos een moeras in zou lopen. *Ik ben veilig zo.*

Aan de overkant van de beek gekomen, benaderde Enkhayar de zwevende vlam voorzichtig. Hij was er nog slechts twee stappen bij vandaan, toen het zich opeens oploste in het niets. Onzeker keek Enkhayar naar het andere lichtje, tussen de bomen. Dieper in het

woud was nog een licht verschenen. *Ze leiden me in ieder geval ergens heen...* Deze constatering maakte zowel verontrusting als belangstelling bij hem los.

Dit is geen goed idee, Enkhayar.

Wederom sloeg er een golf van twijfel over hem heen. Had hij eerder vandaag geen besluit genomen? Hij zou dit woud achter zich laten, samen met zijn onnodige queeste naar antwoorden. Hij kon prima zonder. Hij was hier niet in zijn element. Hij had zich zo goed voorbereid, maar het woud had hem verslagen. Hij hoorde bij zijn gezin. Zelfs het Lot of toeval of wat dan ook zou daar niets tegen kunnen beginnen. *Maar toch...* Hij zou de lichtjes niet te ver volgen, zodat hij de beek terug zou kunnen vinden. Als hij zijn stok goed gebruikte, kon hem niets gebeuren.

Iets zekerder van zijn zaak, begon Enkhayar naar het tweede zwevende vlammetje toe te lopen. Ook deze verdween in het niets toen hij dicht genoeg naderde, om verderop in het woud plaats te maken voor een vergelijkbaar licht. Hetzelfde gold voor het derde licht. En de lichten daarna.

Enkhayar was nooit echt goed geweest in geloven. Hij nam dingen aan, maar kon er zelden kracht uit putten. Om nu daadwerkelijk geleid te worden door iets wat rechtstreeks uit sprookjes leek te komen, was een onwerkelijke situatie voor hem. Waarom? Had hij niet juist zoiets moeten verwachten toen hij aan deze tocht begon? Waarom was het een probleem dat hij nu eindelijk beloond werd voor zijn volhardendheid?

De lichtjes leidden hem via een goed begaanbaar pad naar een maanverlichte open plek waar enkele rotsblokken in het gras verspreid lagen. Een hoge, dikke boom stond er verloren tussen. Enkhayar herkende het soort niet. *Is dit het?* Weifelend keek hij om zich heen om te zien of hij toevallig een licht gemist had. Ze waren echter allemaal verdwenen. Er was alleen het verlaten veld.

Zijn stok voor zich uit prikkend, liep Enkhayar de open plek op. Het was stevige grond, geen moeras. *Geen dwaallichten dus.* Maar waarom hadden ze hem dan hier naartoe geleid? Was er iets verborgen tussen de stenen? Hij liep ernaar toe, maar kon niet zo snel iets opmerkelijks zien. Met een zucht ging hij op een rots zitten. Hij voelde er weinig voor om in het wilde weg te gaan graven, als dat de bedoeling was. Misschien zou hij overdag nog een aanwijzing vinden. De lichten moesten hem toch érgens naartoe hebben gebracht?

Ga terug. Terug naar Enebish. Terug naar de kinderen.

Enkhayar zuchtte. Wie hield hij voor de gek? Het was zonde van zijn krachten dat hij hier naartoe gekomen was. Wie had ooit verzonnen dat dwaallichten je alleen een moeras in konden leiden? Verdwalen kon overal... Hij was een dwaas. Hij had bij de eerste gelegenheid

de ene legende ingewisseld voor de ander, ondanks zijn goede voornemens. Maar hij zou veranderen. *Geloof me*. Het zou beter worden. Hij moest alleen eerst op krachten komen en de dageraad afwachten...

Een plotselinge beweging in zijn ooghoeken trok zijn aandacht. Vanachter de boom kwam een kort iemand tevoorschijn gestapt. “Ik heb begrepen dat je op zoek bent naar mij?” klonk een stem laconiek.

Geschrokken stond Enkhayar op en richtte zich tot de figuur in de schaduw van de boom, zijn stok als wapen voor zich. Er viel amper iets te zien. De duisternis verhulde de trekken van de vreemdeling zorgvuldig. “Dat ligt eraan...” antwoordde hij terughoudend. Er was maar één iemand die hij hier had gezocht. “Bent u de Leshy?”

De vreemdeling giechelde eigenaardig, om vervolgens de schaduwen uit te stappen. Het maanlicht toonde een korte man met een vreemde bleke huid, gekleed in een simpele tuniek. Zijn twinkelende ogen keken Enkhayar rechtstreeks aan. “Zo mag je me noemen.”

Dit is de Leshy? Het leek onwaarschijnlijk. Had hij al die tijd naar deze man gezocht? Hij wist niet hoe hij zich de Leshy had voorgesteld, maar hij had altijd gedacht dat hij hem wel zou herkennen als het moment daar was. De legenden verhaalden over een reusachtig wezen, meer boom dan mens. Deze Leshy leek vooralsnog niet zoveel voor te stellen.

Wees voorzichtig.

Onwillekeurig legde Enkhayar zijn vrije hand op zijn borstkas, waar onder zijn tuniek Altansa rustte. Moest hij dit zomaar geloven? Deze zonderling kon net zo goed een doodgewone kluizenaar zijn. Stom dat hij al had prijsgegeven naar wie hij had gezocht. Iedereen met een beetje verstand en de intentie om te misleiden zou daar natuurlijk direct op inspelen. Maar hij kon beter geen risico's nemen. “Ik... eh... Wel, ik had u niet meer verwacht te zien, eerbiedwaardige Leshy.” Voor de zekerheid maakte Enkhayar een korte buiging. “Ik ben van ver gekomen om u te spreken.”

De vreemdeling trok één van zijn wenkbrauwen op. “Dat is aan je af te zien, ja.”

Met samengevouwen handen kwam de Leshy een stap dichterbij. Hij had zeer lange vingers. “En waarom, zou je willen zeggen, ben je zover gekomen om mij te spreken? Wat bezwaart je hart, Enkhayar?” De Leshy sprak zijn naam zeer nadrukkelijk uit.

Misschien toch geen kluizenaar? Hoe kon de man anders zijn naam kennen, zonder dat Enkhayar hem uitgesproken had? Voorzichtig deed hij een stap achteruit en deed alsof hij nonchalant tegen een rotsblok aanleunde. Hadden de lotslichtjes hem dan naar de alwetende Leshy geleid? Juist nadat hij het had opgegeven? Was het mogelijk dat hij zo fortuinlijk was?

Als het Lot hem inderdaad zó gunstig gezind was, hoefde hij bijna niet eens meer te vragen hoe zijn toekomst eruit zag. Bijna... Een einde aan alle vragen. Was het eindelijk zover?

Vertel hem niets, je kent hem niet.

Een losse argwanende gedachte kwam bij hem op, maar hij wuifde het weg. “Mijn vader, mijn grootvader en mijn overgrootvader zijn rond mijn leeftijd overleden. Daarbij droomde mijn oudste dochter onlangs van mijn dood. Ik... ik zou graag weten wat mijn lot is. Wat het Lot voor mij in gedachten heeft.”

Zijn woorden bleven zwaar in de lucht hangen. De Leshy keek hem enkel zwijgend aan. Lichtelijk zenuwachtig beantwoordde Enkhayar de blik. Het viel hem nu pas op dat de huid van het wezen dof fonkelde. *Goudgroen*. Bij nader inzien was dit toch geen normaal mens. Een gevoel van triomf maakte zich los in zijn hart. Hij had de Leshy gevonden! Wat zou iedereen daarvan zeggen thuis? Enebish had hem voor gek uitgemaakt...

“Het Lot...” De Leshy doorbrak de stilte teatraal en wendde zich van Enkhayar af. “Wat zou je zeggen als ik je vertelde dat het Lot niets meer is dan een spel dat wordt gespeeld tussen een man en een skelet? Een groots spel, waarbij de wereld hun speelbord is en alle wezens enkel hun pionnen zijn? Een spel waarbij levens vanaf het begin beïnvloed en gestuurd worden, opdat het één van de spelers verder of dichter bij een onhaalbare overwinning brengt?” Met twinkelende ogen keek hij over zijn schouders terug naar Enkhayar. “Wat zou je daarvan zeggen, verre reiziger?”

Hoe kan je dit in godensnaam weten? Dat zou zijn eerste vraag zijn bij willekeurig iemand anders die zoiets zou beweren. Maar als dit daadwerkelijk de Leshy was... De verhalen waarschuwden dat deze zijn wijsheden altijd in raadselen verpakte. Enkhayar zou zich hierdoor niet in een verkeerde richting laten sturen. “Is het een zinnebeeld? Het Lot is een samenspel van leven en dood?”

Wederom grinnikte de Leshy op een zonderlinge wijze. Zwierig draaide hij zich om. “Wil je dat het een zinnebeeld is, Enkhayar? Ik dacht dat onduidelijkheden je bang maakten?”

Het gesprek nam opeens een onverwachte loop. Even was Enkhayar met stomheid geslagen. “Wat?”

De Leshy schudde meewarig zijn hoofd. “Wel, daar gaat het over, niet? Vertel mij, waarom ben je zo moederziel alleen helemaal tot hier het woud in gereisd?”

Onzeker keek Enkhayar de ander aan. Had hij hier niet al antwoord op gegeven? Of begreep hij de vraag verkeerd? “Ik had eerst metgezellen. Enkele Varlantael-bedienden, maar ze...ze lieten me in de steek vlak nadat we het woud betreden hadden.” Gek genoeg vervulde dit hem nog steeds met pijn en woede toen hij eraan terugdacht. “Ik weet niet waarom...”

Ondertussen zouden ze wel terug in de stad zijn. Veilig thuis bij hun families. Ze zouden waarschijnlijk nooit meer zo'n kans krijgen als Enkhayar ze geboden had. Voor de rest van hun leven wonend in hun armzalige krotten in de sloppenwijken. Zouden ze desondanks gelukkig kunnen zijn?

“Ik denk dat ze het zelf ook niet weten, Enkhayar.” Kalmpjes begon de Leshy tussen de stenen door te slenteren. “De tragische waarheid is dat ze niet welkom zijn in het woud. In het begin worden ze subtiel gewaarschuwd. Een simpele nachtmerrie, een naar onderbuikgevoel, gewoon zodat ze zich alvast kunnen bedenken. Pas als ze blijven volharden in hun vraag naar gastvrijheid, wel... angstvisioenen en waanvoorstellingen. Ander soortgelijke spelingen van de geest. Ze kunnen het niet helpen. Zelfs de meest dappere Varlantael bezwijkt dan uiteindelijk.”

De uitleg was afstandelijk. Kil, in zekere zin, maar uitermate duidelijk, in vergelijking met eerdere antwoorden van de Leshy. Op vreemde wijze zorgde het ervoor dat Enkhayar meteen geloofde dat het de waarheid was, ook al begreep hij een groot gedeelte niet. Ze waren niet welkom in het woud? Deze plek herbergde meer mysteries en geheimen dan alle verhalen suggereerden. “Het woud geeft ze nachtmerries? Hoe is dat mogelijk?”

Wees voorzichtig! Zwijg en ga terug naar huis...

“Hoe zal ik het uitleggen?” De Leshy staaarde even naar Enkhayars borstkas, voordat hun ogen elkaar vonden. “De geesten van sommige wezens worden simpelweg makkelijker beïnvloed dan die van anderen. Niet iedereen is sterk wanneer ze op zichzelf aangewezen zijn. Sommigen zijn voor hun eigen voortbestaan zelfs volledig afhankelijk van de sturing van anderen, zo blijkt.”

Dan had het woud zijn Varlantael-metgezellen bij hem weggejaagd? Waarom? Had dat met hem te maken gehad? Een naargeestige gedachte kwam bij hem op. Had het woud hem ook ‘beïnvloed’?

Bijna statig vervolgde de Leshy zijn gang tussen de rotsblokken, om vervolgens ergens achter hem uit het zicht te verdwijnen. Enkhayar was even te druk in gedachten om hierdoor verontrust te zijn. Hij geloofde niet dat zijn gedachten ooit geleid waren. Hij zou het gemerkt hebben als dat het geval zou zijn geweest. Alhoewel, misschien toen hij het verkeerde water had gedronken?

Fronsend wendde hij zich weer tot de Leshy. Het duurde even voordat hij hem vond. De woudgeest had zijn ronde afgemaakt en stond weer in de schaduw van de boom. “Wilde het woud dat ik hier alleen zou komen?”

Een diepe zucht was enkele momenten lang het enige antwoord dat hij kreeg. “Oh, Enkhayar... Het Lot. Het woud. Waarom moet je er steeds weer van alles bij betrekken?” De Leshy stapte het maanlicht weer in. “Waarom steeds weer meer vragen stellen?”

Wat? Verontwaardigd stond Enkhayar op. “Jij bent juist degene die het ingewikkelder maakt dan het is! Ik stel duidelijke vragen!”

Wees voorzichtig!

Was hij te oneerbiedig geweest? Zou hij vervloekt worden? Woudgeesten konden onvoorspelbaar zijn wat dat betreft. Volgens de verhalen, in ieder geval. “Het spijt me, ik heb enkele lastige dagen achter de rug. Eenzaamheid, hoofdpijn... Ik vrees dat ik niet helemaal op mijn best ben. Ik had niet zo uit mogen vallen.”

De Leshy snoof, alvorens hem bedenkelijk aan te kijken. Hij leek verder geen acht te slaan op Enkhayars verontschuldiging. Was dat een goed teken?

“Wanneer ben je dan wel op je best, Enkhayar?” werd hem uiteindelijk op zachte, haast vriendelijke toon gevraagd.

Wederom werd Enkhayar vannacht door een onverwachte vraag van zijn stuk gebracht. Wanneer hij op z'n best was? Verscheidene beelden vlogen in zijn gedachten voorbij. In één speelde hij met zijn kinderen in het hoge gras, terwijl zijn vrouw lachend toekeek. In een ander kerfde hij succesvol een nieuw detail in Altansa, nadat hij eerst weken overwogen had of het een juiste verandering zou zijn. En opeens stond hij naast zijn vader, die hem leerde een paard op te tuigen. Diens sterke, kalme stem. De geur van leer en huiden. De lichaamswarmte van de hengst.

Hoofdschuddend brak Enkhayar de gedachtestroom af. Dat was allemaal te persoonlijk. En was hij in die momenten wel echt op zijn best? “Ik kan daar niet zo snel antwoord op geven, vrees ik.”

“In dat geval zal ik je ook niet vragen wanneer je op je slechtst bent. Daarbij, ik denk dat ik al een aardig beeld van je heb, wat dit alles betreft. Soms zegt stilte meer dan woorden.” De Leshy kwam traag een stap dichterbij. “Je noemde je vader en dat hij stierf toen hij ongeveer zo oud was als jij. Je moeder heb je echter nooit gekend, is het niet? Ze stierf toen ze jou baarde.”

“Dat klopt,” gaf Enkhayar met tegenzin toe. “Maar dat is niet van belang.”

Het voelde niet juist dat dit wezen hierover begon. Onwillekeurig trok Enkhayar Altansa tevoorschijn en nam haar in zijn linkerhand. Het gaf dezelfde troost als altijd, maar hij kon een sterk gevoel van ongemak niet van zich af zetten.

“Het zijn allebei je ouders, nietwaar? En jij hun bange, onzekere kind? Je vraagt naar je lot, maar ziet over het hoofd wie daar allemaal een essentiële rol bij spelen?”

In een poging om zijn woede te beheersen, verstevigde Enkhayar zijn grip op zijn dalcüns. “Mijn ouders zijn al heel lang geleden gestorven.”

Ontspannen leunde de Leshy tegen een rotsblok aan. Hij knikte rustig. “Dat is waar. Ze stierven en ze vormden je. En in zekere zin ook je grootvader en overgrootvader. En Enebish en je kinderen. En...anderen...” Hij staarde even blind voor zich uit, zijn ogen net niet op Enkhayar gericht, voordat hij zijn relaas hervatte. “Zonder hen was je hier nu niet geweest. Maar je bent hier niet gekomen om dat te horen, of wel? Je wilt iets anders.”

De Leshy keek hem indringend aan. Enkhayar hield het oogcontact in stand, ook al gaf het hem een zeer ongemakkelijk gevoel.

Wees voorzichtig.

Dit was een strijd die werd gevoerd met wilskracht. De Leshy wilde hem blijkbaar niet zijn antwoorden geven. Althans, niet zonder gevecht. Hoorde het woordenspel bij één of andere test van diens kant? Om te kijken of Enkhayar de wijsheid van de woudgeest waardig was? Nou, in dat geval zou hij niet opgeven.

“Dat klopt, en dat heb ik je al verteld. Ik ben hier alleen om mijn lot te horen.”

“Het zij zo. Interessant. Wel, ik zie dat het geen zin heeft om eromheen te blijven draaien.” De woudgeest gniffelde. “In dat geval zal ik je vertellen dat je geen moment te vroeg gekomen bent, Enkhayar. Je voorgevoelens waren feilloos. Je ‘lot’ is zeer nabij.”

Je lot is nabij. Bij deze woorden zonk de moed hem in de schoenen. Dus toch geen toeval. Er was een reden dat zijn voorvaders nooit ouder waren geworden dan dertig winters. Werd de nachtmerrie van zijn dochter dan binnenkort bewaarheid? Zou hij op een dag haar hand loslaten en overlijden? Hij had zo gehoopt dat hij ernaast zou zitten. Zou hij er iets tegen kunnen doen? Zou hij genoeg tijd hebben om voorbereidingen te treffen? “Wat gaat er gebeuren? Hoelang heb ik nog? En kan ik er iets tegen doen? En hoe...”

“Rustig aan, rustig aan, beste man!” Onderbrak de Leshy hem kordaat. “Het is niet zo rechtlijnig als je vreest. Je lot is meer als een splitsing. Sommige paden lopen dood en andere paden kabbelen nog heel lang vredig voort.” De woudgeest keek hem op onbestemde wijze aan. “Ik kan je helpen je lot te verzegelen. Ik kan je definitieve duidelijkheden geven, maar ik wil er iets voor terugzien. Kennis van deze afmetingen heeft een prijs.”

Geschokt keek Enkhayar de woudgeest aan. Een prijs? Maar hij had helemaal niets bij zich. Nerveus legde hij zijn stok weg en greep naar zijn buidel. Voordat hij hem had opengemaakt, besloot hij echter al dat het de moeite niet waard was. Hij had alleen het

hoognodige meegenomen op deze tocht. Het meeste daarvan was ondertussen opgegeten of zwaar beschadigd geraakt. De zilverstukken die hij de Varlantael had beloofd, zou hij na terugkomst uitbetaald hebben. Voor de veiligheid had hij er niets van meegenomen. *Ik kan hem hooguit een laars geven*, bedacht hij wrang. “Ik heb niets... Niet hier, in ieder geval. Maar als u meekomt naar mijn huis, dan kan ik u betalen wat nodig is.”

De gedachte dat hij met de Leshy zou moeten reizen, stond hem niet direct aan, maar hij had weinig keus. *Definitieve duidelijkheden*. Dit was wat hij altijd al gewenst had.

De Leshy ging niet op zijn aanbod in. In plaats daarvan knikte hij naar Altansa, die nu zichtbaar op Enkhayars borstkas hing. “Wat dacht je van dat houtsnijwerk? Dat lijkt me acceptabel.”

“Altansa?” Vertwijfeld greep Enkhayar naar zijn dalcüns. *Nee*. “Daar kan ik niet aan beginnen. Zo goed ben ik niet in houtsnijden, dus u zou bij deze ruil aan het kortste eind trekken. Als ik thuis mijn goud ophaal, heeft u daar veel meer aan.”

Instinctief deed hij een stapje bij de Leshy vandaan. Deze verroerde zich niet. Een amicale glimlach verscheen op diens lippen. “Sentimentele waarde, hè? Ik neem aan dat dat niet geheel onlogisch is. Ze herbergt je persoonlijke beschermgodin, niet?”

Keer om. Weg van hier.

Enkhayar knikte. “Zo geloven we, inderdaad. Gescheiden worden van je dalcüns brengt volgens de verhalen niets goeds met zich mee. Ik weet niet of dat inderdaad zo is, maar dat maakt niet uit. Bovenal is ze al jaren in mijn bezit. Ik doe liever geen afstand van haar. Als er echter iets anders is wat ik u kan geven?”

De Leshy schudde zijn hoofd spijtig, alvorens op te staan. “Spijtig, spijtig. Het is je dalcüns en niets anders, vrees ik. Maar ik respecteer je keuze. Het is een dappere, die getuigt van veel vertrouwen. Ik wens je veel voorspoed toe in je toekomst... op het pad dat je gaat bewandelen.” Die laatste opmerking klonk onheilspellender dan Enkhayar lief was. De Leshy maakte echter al aanstalten om weg te lopen.

In paniek greep Enkhayar de schouder van de woudgeest vast om hem tegen te houden. “Wacht!”

Doe het niet!

Dit mocht niet de conclusie zijn. Hij had bijna de benodigde informatie die hij al zolang zocht. “U kunt me niet zomaar achterlaten zonder te vertellen wat u weet!”

“Oh?” De Leshy draaide zich om met een onduidelijke grimas op zijn gezicht. “Doch lijkt het alsof we het eind bereikt hebben, nietwaar? Je gelooft dat je godin je kan beschermen

tegen datgeen wat komen gaat, wat dat iets ook mag zijn? Dat ‘Altansa’ je naar je juiste lotsbestemming zal leiden. Zonee, dan zou je makkelijk afstand van haar kunnen doen...”

Gefrustreerd balde Enkhayar zijn handen tot vuisten. Snapte dit wezen er dan echt niets van? “Hoe kan ik daarop vertrouwen als ik helemaal niets wéét?”

Keer om!

De Leshy snoof. “Is dat niet juist hét punt, Enkhayar? Als je beter had geluisterd, was dat misschien tot je doorgedrongen.”

Enkhayar voelde tot zijn ergernis hoe zijn ogen begonnen te tranen. “Ik begrijp u niet.”

Wees voorzichtig!

Meesmuilend stak de Leshy zijn hand uit. Met zijn fonkelende ogen gebaarde hij eerst naar Altansa en vervolgens naar zijn open handpalm. “Duidelijker kan ik het niet voor je maken, vriend.”

Met bonkend hart keek Enkhayar de woudgeest aan, maar zag tot zijn teleurstelling dat deze onverbiddelijk was.

Doe het niet!

Aarzelend trok hij het koord met Altansa over zijn hoofd heen. Het voelde alsof hij zijn tuniek uittrok en hij naakt was overgeleverd aan de elementen. De laatste keer dat hij dit had gedaan, had hij enkele plooien aan haar jurk toegevoegd. Het was een simpele aanpassing geweest, maar het had zo lonend gevoeld. Alsof hij meer leven had toegevoegd door hout weg te snijden.

Doe het niet!

Zwijgend keek hij hoe ze in zijn handen lag, zijn metgezel sinds het begin. Ze keek hem droevig aan, een waterig glimlachje op haar lippen. Een wijsheid van jaren leek in haar ogen te liggen. *De ogen*. Die had hij altijd het moeilijkst gevonden. Het was zulk fijn werk om die sprekend te krijgen. Het viel hem nu pas op hoe goed hij hierin was geslaagd. *Vader zou trots zijn, denk ik*.

“Voor niets gaat de zon op, Enkhayar. Ik hoor je besluit graag voordat dit gebeurt.” De lach op het gezicht van de Leshy was niet langer vriendelijk. Eerder hatelijk. Zijn stem klonk ongeduldig.

Doe het niet, Enkhayar.

Hij negeerde de spottende opmerking van de Leshy en bleef naar Altansa kijken. Eigenlijk was hij nooit echt alleen zolang hij haar bij zich droeg. Zelfs op de momenten dat hij zich door iedereen verlaten had gevoeld was ze daar geweest, ook al had hij het niet altijd beseft. Toen zijn vader zonder waarschuwing gestorven was, had ze hem erdoorheen

gedragen. En dan zou hij haar nu moeten verloochenen? Ze waren aan elkaar gebonden, tot het einde van zijn dagen. Het allerlaatste einde... *Je lot is nabij*. Zou hij net zo betekenisloos sterven als zijn vader als hij blind de toekomst in zou lopen? Zouden zijn dochters en zoon dezelfde onzekerheid moeten dragen die hij al bijna zijn hele leven droeg. Ze hadden Enebish, maar voor hoelang? Als hij ze slechts een brokje duidelijkheid kon geven, zou dat al zoveel leed kunnen verzachten. Zou Altansa dat niet begrijpen? Of was dit misschien juist wat ze wilde? Ze had hem door zoveel onzekere tijden heen geholpen. Was dit hoe ze alle twijfels voorgoed uit de wereld zou helpen? Zou ze voor hem de juiste bestemming kopen, opdat Enebish en de kinderen nooit meer bang hoefden te zijn? Een einde aan de vloek die hij vreesde?

Doe het niet...

Hij wist niet hoelang hij hier al stond. Hoe kon hij kiezen tussen zijn grootste liefdes? Zijn gedachten als een zwerm muggen in zijn hoofd. De tranen liepen ondertussen vrijelijk over zijn gezicht heen. Enkhayar sloeg er geen acht op. Teder streelde hij de haren van zijn dalcüns. *We horen bij elkaar, Altansa. Zou je het me kunnen vergeven?* Geen enkele nachtmerrie had hem hierop kunnen voorbereiden. De tocht zou echter niet voor niets zijn. Hij had geleerd.

Voordat hij van gedachten kon veranderen legde hij zijn dalcüns in de open handpalm van de Leshy. De woudgeest grijnsde. Diens lange vingers sloten zich als een kooi om haar heen.

Oh Enkhayar...

Met gebroken hart liet hij haar los.